Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı
Third Sector Foundation of Turkey

VAKIF İÇİNDE FON YÖNETİMİ

TEV'de Bağışçıya Özel Fon Yönetimi

TÜRKİYE'DE BAĞIŞÇILIĞI ALTYAPISINI GELİŞTİRME PROJESİ KAPSAMINDA

DESTEĞİ İLE

VAKIF İÇİNDE FON YÖNETİMİ

TEV'de Bağışçıya Özel Fon Yönetimi

S.Sevda Kılıçalp Iaconantonio
TÜSEV – Program Direktörü
Mart 2012

Türk Eğitim Vakfı (TEV), Türkiye'de bağışçıya özel fon yönetimini en iyi uygulayan vakıflardan biri. Bağış toplama, bağışlanan kaynakları değerlendirme, bağışçı ilişkileri ve bağışçılara sunulan hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesi açısından diğer vakıflar tarafından örnek alınabilecek çalışmalar yürütüyor. TÜSEV, henüz bu sistemi kullanmamış olan bağışçılar ve vakıflara TEV'in bu etkili uygulamasını tanıtmak ve modelin yaygınlaştırmasına öncülük etmek için aşağıdaki başarı öyküsünü hazırladı.

Bağışçıya özel fon nedir?

Bağışçıya özel fonlar, bağışlanan nakit, taşınır taşınmaz malların veya varlıkların vakıf tarafından bir şirket, aile veya birey adına idare edilmesidir. Bu fonlar, doğrudan bağış veya kendi vakfınızı kurmaya alternatif olarak bağışlarınızı kolaylıkla, masrafsız ve esnek bir şekilde kullanabilme fırsatı veren araçlardır. Bağışçıya özel fonlar sayesinde bağışçılar hem idari yüklerden arınmış olur hem de yapmış olduğu bağışların etkisini takip etme, bağışının nasıl harcanacağını belirleme ve sonuç raporu alma imkanına sahip olur, vergi avantajı sağlar. İhtiyacın en fazla olduğu yer ile bağışçının önceliklerini dengeleyerek çalışmalarını odaklandıran kuruluşları aracı olarak kullanır.

TEV'in faaliyet alanı ve yararlanıcıları

TEV, başarılı ve maddi desteğe ihtiyacı olan lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine burs veriyor. Burs verilecek öğrenciler kendi okullarının oluşturduğu ve TEV'den de bir temsilcinin katıldığı burs komisyonları aracılığı ile seçiliyor. Burs vermenin yanı sıra TEV'in bağışçıların istekleri doğrultusunda okul ve yurt yaptırma, eğitim merkezi açma, çeşitli kurs ve toplantılar organize etme ve araştırma yürütme gibi faaliyetlerde bulunuyor. Bugüne kadar TEV yurt içinde ve yut dışında 191.886 öğrenciye burs vermiş durumda. Bu sayının içinden 1.372 genç TEV'den yurtdışı bursu alarak yüksek lisans ve üst ihtisas öğrenimlerini başka bir ülkede başarı ile tamamladılar.

> Bağışçı bireylere doğrudan bağış vermek yerine bir vakfın içinde kendi adına oluşturulan fona bağış yapar. Bu fonlar, doğrudan bağış veya kendi vakfınızı kurmaya alternatif olarak bağışlarınızı kolaylıkla, masrafsız ve esnek bir şekilde kullanabilme fırsatı tanır.

Bağışçılara sunulan seçenekler

Genel olarak vakfa iki şekilde bağış yapılabilir: Birincisi, bağışçı sahibi olduğu herhangi taşınır veya taşınmaz malı veya bir hakkı, vakfa şartlı veya şartsız olarak bağışlayabilir. Bağışçı örneğin evinin kuru mülkiyetini bağışlayıp yaşadığı sürece evinde oturma ya da kiralama hakkını saklı tutabilir. Böylece mal ve hakkın sadece çıplak mülkiyeti vakfa geçer; kullanma ve gelirlerinden yararlanma hakkı ise ölünceye kadar (intifa hakkı) bağışçıda kalır. İkincisi bağışçı sağlığında düzenlediği vasiyetname ile herhangi bir malını veya malvarlığının tümünü veya belli bir kısmını vakfa vasiyet edebilir. Bu durumda vasiyetçi sağlığında malvarlığını istediği gibi kullanır vefatından sonra vasiyet ettiği malvarlığı vakfa intikal eder.

Öğrenimini tamamlayan bursiyerler, iş hayatına atıldıklarında kendileri gibi bir başka öğrencinin yetişmesi için TEV'e bağışta bulunuyorlar. Elektronik ortamda, TEV'in WEB sayfasına girilerek kişi ve kuruluşlar şartlı veya şartsız burs bağışı yapabiliyor.

Bağışçı TEV'e bağış yaptıktan sonra verilen varlığın kullanımına ne kadar katılmak istediğine kendisi karar verir. Buna ilişkin şartlar koyabilir. Bu şartlar burs verilecek öğrencilerin özelliklerinden (örneğin belli bir şehirden olma, engellilik veya belli bir sağlık sorunu gibi bir dezavantaj vb) bağışın burs, yurt, okul yaptırma, derslik veya eğitim merkezi açtırma gibi amaçlardan hangisi için kullanılması gerektiğine ve de bağışlanan varlıklardan ne şekilde faydalanılacağına (vefattan önce mi sonra mı, bağışın kullanılabileceği, mülkün kullanım haklarının kime ait olduğu vb) kadar değişebilir.

Bağışlanan varlıkların yönetimi

Vakıf bağışçıya özel fon yönetimini "vakıf içinde vakıf" olarak isimlendiriyor. Vakfa her isteyen istediği kadar bağışta bulunabilir ama bahsedilen sistem içinde bir lise öğrencisine burs sağlamak için en az 10.000 TL, üniversite öğrencisine burs sağlamak için en az 25.000 TL değerinde bağış yapılarak bağışçıya özel fon açılır. Bir öğrenci ortalama 4 yıl, yani mezun oluncaya kadar fonun nemasıyla okutuluyor. Uzun vadede fon desteklendiğinde fon yıllarca yaşatılabiliyor. Günümüzde faiz oranları sürekli düşmektedir. Bu nedenle fonun daha uzun yıllar devam edebilmesi amacıyla yıllık burs maliyetlerini karşılayacak getiriye sahip olması için fonun desteklenmesi gerekebilir.

Bağışçı vakfa gayrimenkul, hisse senedi, nakit ve diğer varlıklarını vererek bağışta bulunur. TEV bağış yoluyla sahip olduğu nakit, arazi, arsa ve binaları en verimli şekilde değerlendirip, tümünü sürekli gelir kaynağı haline getirir. TEV'in bünyesindeki muhasebe servisi fonun değerinin artması için uzmanlıklarını kullanır. Örneğin tek bir banka ile çalışma yerine en yüksek faizi veren bankalar ile anlaşma yapar. Bir gayrimenkul kiraya verilecekse TEV açık arttırma yapar ve en fazla bedeli verene mülkü kiralar.

Vakıf yönettiği varlıkların gelirinden fonla ilgili giderler (varsa, emlak vergisi, sigorta primi, tamir masrafları gibi) düşüldükten sonra net gelir üzerinden %10 vakfın idari giderlerine katılım payı alır, yine gelirin içinden burs ödemesini (şartsız bağışsa vakfın amaçları doğrultusunda, şartlı bağışsa belirtilen şekilde kullanılır) yapar ve kalan net gelir bağışçının fonuna ilave edilir. Bir örnek vermek gerekirse 2011 yılında bağışçının verdiği 20.000 lira ile bir fon oluşturuluyor; 2011'de bu fondan 3500 lira faiz geliri elde ediliyor; burs ödemesi için 2350 lira tahsis ediliyor; vakıf gelirden 350 lira pay alıyor ve sonuçta 2012 itibariyle fon

20.800 TL'den fon açılışı yapılıyor. Yani bağışçının fonlarının erimemesi ve devamlılığı sağlanıyor. Bu fonların gelir ve giderleri ayrı ayrı tutuluyor. Fon oluşturulduktan sonra fonun yasal sorumluluğu vakıfta olur.

TEV'in mali kaynakları

TEV'in kurulduğu günden bu yana 4382 fon açılmış bunun içinde 962 kişi hibe ve vasiyet yoluyla bağışta bulunmuştur. TEV'in 2010 yılı itibari ile yaklaşık 235 milyon olan özkaynağının içinde fonların paylarını şöyle sıralamak mümkün: Anavarlık Fonu (%14,5), Mutlak Vasiyetçi Fonu (%73,9), Şartlı bağışçı fonu (%3), Çelenk ve Mutlu Gün Fonu (%6,4), Kurum ve Şahıs Fonu (%0,1), TEV-İnanç Türkeş Özel Lisesi Fonu (%1,8), Diğer Fonlar (%0,3). TEV'in 2010 yılı itibari yılı toplam geliri 38.984.560 TL, toplam gideri ise 33.668.075 TL dolayında. 2010 toplam gelirleri içinde şartlı ve şartsız bağışlar 15.963.780,28 TL'lik, yani yarıya yakın bir bölümü oluşturuyor. Bu bağışların içinde bağışçıya özel fonlar ise 5.782.711 TL'lik bir yer tutuyor.

TEV'in Bağışçılara sağladığı olanak ve hizmetler

TEV'in muhasebe, eğitim, emlak, hukuk ve bağışçı ilişkileri birimleri bağışçılarına bir dizi hizmetin verilmesini ve bağışçının ismi ile anılan fonlara koyulan şartların eksiksiz şekilde yerine getirilmesini sağlıyorlar.

Bakım hizmetleri: Vakıf, bağışçının sağlığının bozulması ve kendi işini göremeyecek hale gelmesi durumunda, tedavisini yaptırıyor, bakım, yemek, sağlık giderleri ile malvarlığına üzerinden tahakkuk edecek vergi, harç, elektrik, su bedelleri yatırıyor; bakıcı temin ediyor, bağışçının bakım ve gözetiminde gerekli olan desteği giderleri bağışçıya ait olmak kaydıyla yerine getiriyor.

Hukuk hizmetleri: Vasiyetnamenin bağışları içerecek şekilde düzenler ve bağışçıların talepleri halinde hukuki bilgi verir.

Cenaze hizmetleri: Vasiyet yoluyla yapılan bağışlarda, bağışçının vefatında cenazesi vakıf tarafında kaldırılıyor, gerekli dini vecibeler ve defin işlemleri yerine getiriliyor, mezar yeri inşa ettiriliyor, periyodik bakım ve onarımı yaptırılıyor. Her yıl ramazan ayında bağışçı ve aile bireylerinden vefat edenler için vakıf tarafından hatim indiriliyor.

İletişim ve raporlama: Bağışçılar şartlarına uyan öğrenciyi belirleme, burs tahsisi, öğrencinin başarısını takip etme ve raporlama süreçlerinden faydalanıyor. Muhasebe ve Eğitim departmanları bağışçıya fonların durumu ve fonların değerlendirilmesiyle burs verilen öğrenciler hakkında bilgi sunuyor. Ayrıca her bir bağışçının fonuna getirmiş olduğu şartların yerine getirilmesini garanti altına alıyor. Vakıf bilgi birikimi ve deneyimini kullanarak maddi sıkıntısı olan başarılı öğrencilere bursun ulaşmasını sağlar ve öğrencinin başarı durumunu takip eder. Öğrencinin başarı durumu hakkında vakıf bağışçıyı bilgilendirir ve öğrenciye de hangi fondan burs aldığını bildiri.

Tüm bu hizmetlerin yanı sıra fonlara bağışçının kendi ismini verebilmesi veya kaybettiği bir yakının hatırasını yaşartmak için fonun onun adıyla anılması teşvik edici bir faktör olabiliyor. TEV'in kamu yararı statüsüne sahip olması ve vakfa yapılan bağışların vergiden düşülebilmesi

de vakfın sağladığı diğer avantajlar arasında. Ayrıca zahmetsiz bir şekilde bağışların gerçek yerini, yani ihtiyaç sahibi öğrencileri, bulacağını bilmek ve bunun için kurumun güven vermesi de TEV'e bağışların yöneltilmesinde rol oynuyor.

İLETİŞİM

Türk Eğitim Vakfı

Adres: Büyükdere Cad. TEV Kocabaş İşhanı No: 111 Kat: 6-7-8 34349 Gayrettepe-İstanbul

Telefon: (0212) 318 68 00

Faks: (0212) 217 56 90

E-Mail: tev@tev.org.tr

Web: www.tev.org.tr

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı

Adres: Bankalar Caddesi No:2 Minerva Han Kat:5 34420 Karaköy/İstanbul

Telefon: (0212) 243 83 07

Faks: (0212) 243 83 05

E-Mail: info@tusev.org.tr

Web*: www.tusev.org.tr*